

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № 01-00-203

София, 29.08.2019 г.

НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Вх. № КТСП-853-08-21
дата 03.08.2019 г.

ДО
Г-Н ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
КЪМ 44 - ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
На Ваш № КТСП-953-08-21 от 30.07.2019 г.

ОТНОСНО: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца, № 954-01-56, внесен от Кръстина Таскова и група народни представители на 26.07.2019 г.

УВАЖАЕМИ Г-Н АДЕМОВ,

Във връзка с изпратения ни за становище законопроект за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца, № 954-01-56, внесен от Кръстина Таскова и група народни представители на 26.07.2019 г., Министерството на финансите изразява следното становище:

Предложението за промяна на Закона за семейни помощи за деца предвижда месечните помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст да се предоставят независимо от доходите на семействата и по този начин достъп до тях да имат всички семейства. Твърдението в мотивите към законопроекта, че предложението „ще поощри раждаемостта и ще подпомогне процеса по преодоляване на негативните тенденции“ е хипотетично. Според нас, повишаването на раждаемостта следва да се адресира с комплекс от мерки с широкопектърен обхват, а не само с увеличаване на месечните помощи за отглеждане на дете до 20 г. възраст.

Бихме искали да обърнем внимание, че е спорен въпросът дали една схема на плащане на семейна помощ за всяко дете, независимо от доходите на семейството, би довела до стимулиране на раждаемостта и подобряване на демографските параметри в страната. Въпреки, че икономическата теория посочва наличието на положителна

връзка между размера на детските надбавки и раждаемостта, емпирично се наблюдава слаб или никакъв ефект, а някои изследвания дори установяват отрицателен ефект на детските надбавки върху раждаемостта (Beenstock, 2007).¹ В някои държави, като Германия например, където се предлагат много големи финансови стимули за отглеждане на деца, раждаемостта е идентична с българската.

Според нашите анализи за връзката между дела на разходите за семейно подпомагане в % от БВП и коефициента на раждаемост в страните-членки на ЕС, високият дял на разходите не е непременно свързан с по-висок коефициент на раждаемост. Оттук мотивацията за раждане и отглеждане на деца зависи и от други фактори, като например трудова реализация, ниво на доходите, услуги за отглеждане на деца. От сравнението на структурата на разходите за социални обезщетения и помощи по функции в България и ЕС 28 е видно, че в България структурата е подобна на тази в ЕС, но разходите за подкрепа на семействата с деца заемат по-голям относителен дял в общите разходи в сравнение с ЕС (10.4% в България спрямо 8.7% в ЕС 28 за 2016 г., Евростат, ESSPROS database). От друга страна, сравнителният анализ на коефициента на икономическа активност на жените (във възрастовата група 20-44 г.) и коефициента на раждаемост в страните от ЕС показва наличие на положителна зависимост между двата показателя. Същевременно, коефициентът на активност на жените (20-44 г.) в България от 71.3% през 2018 г. остава с около 4.8 пр.п. под средната стойност за ЕС и е сред най-ниските между държавите членки, като едва в 4 от тях ситуацията е по-неблагоприятна. Следва да се отбележи, че за разлика от ЕС, където средното ниво на коефициента на активност на жените в разглежданата група за последните 10 години устойчиво нараства, в България тенденцията е противоположна, при това при благоприятна изходна позиция през 2007-2008 г., когато участието на жените в групата 20-44 г. на пазара на труда е дори над средното за ЕС. Оттук се формира изводът, че формулирането на мерки за повишаване участието на жените на пазара на труда би подкрепило тяхната заетост и доходи, и има потенциал да повиши мотивацията за раждане и отглеждане на деца.

Независимо, че така предложената промяна не е придружена с оценка на бюджетните ефекти от нея, прилагането ѝ предполага значителен допълнителен финансов ангажимент за държавния бюджет, който не е разчетен с тригодишната бюджетна прогноза. Към законопроекта липсва аргументирана финансова обосновка по отношение на необходимия финансов ресурс, както и източника за неговото осигуряване, като към мотивите са изброени единствено хипотези, без количествени параметри. По наши оценки, при отпадането на доходния критерий за получаване на месечни помощи за отглеждане на дете до завършване на средно образование, но не повече от 20-годишна възраст са необходими допълнително около 350 млн. лв. годишно по бюджета на Министерството на труда и социалната политика, което е неприемливо от фискална гледна точка.

¹ Beenstock, M. (2007), "Do Able Parents Have Fewer Children?", Oxford Economic Papers, Vol. 59, Issue 3, pp. 430-457: <https://academic.oup.com/oepp/article-abstract/59/3/430/2912945>

Обръщаме внимание, че изменението в чл. 4а от Закона за семейни помощи за деца, така както е предложено от вносителите на законопроекта, не е съобразено с другите норми на закона, преpraщащи към разпоредби на чл. 4а, не следва логиката на закона и води до вътрешна несъгласуваност на свързана уредбата.

Предвид изложеното по-горе и с оглед очакваното бюджетно въздействие, не подкрепяме законопроекта за изменение и допълнение на Закона за семейни помощи за деца, № 954-01-56, внесен от Кръстина Таскова и група народни представители на 26.07.2019 г.

МИНИСТЪР:

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ

